

**สิทธิทางด้านสาธารณสุข
ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับผ่านประชามติ**

**'ธรรมนูญระบบสุขภาพ สู่ยุคประเทศไทย ๔.๐'
วันที่ ๒๙-๓๐ กันยายน ๒๕๕๙ อิมแพ็ค เมืองทองธานี**

ศาสตราจารย์ ดร. ศุภชัย ยาวะประภา

ในฉันทนาการการยกร่างรัฐธรรมนูญฯ
ท่านมีแนวคิดหรือข้อเสนอ
การกำหนดสิทธิทางด้านสาธารณสุข
ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับผ่านประชามตินี้อย่างไร
และร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็น
ร่างที่ครอบคลุมเนื้อหาสิทธิและหน้าที่ด้านสุขภาพ
ขั้นพื้นฐาน รวมถึงการดูแลสุขภาพประชาชน
“ตั้งแต่ท้องแม่จนถึงแก่เฒ่า” แล้วหรือไม่

**ร่าง
รัฐธรรมนูญ
๒๕๕๙**

๑๖ หมวด

๒๗๙ มาตรา

หมวดที่ ๑ บททั่วไป

หมวดที่ ๒
พระมหากษัตริย์

หมวดที่ ๓ สิทธิและ
เสรีภาพของปวงชนชาว
ไทย

หมวดที่ ๔ หน้าที่ของ
ปวงชนชาวไทย

หมวดที่ ๕ หน้าที่ของรัฐ

หมวดที่ ๖
แนวนโยบายแห่งรัฐ

หมวดที่ ๗ รัฐสภา

หมวดที่ ๘
คณะรัฐมนตรี

หมวดที่ ๙
การขัดกันแห่ง
ผลประโยชน์

หมวดที่ ๑๑ ศาล

หมวดที่ ๑๔ การ
ปกครองส่วนท้องถิ่น

หมวดที่ ๑๑ ศาล
รัฐธรรมนูญ

หมวดที่ ๑๕ การแก้ไข
เพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

หมวดที่ ๑๒ องค์การ
อิสระ

หมวดที่ ๑๖ การปฏิรูป
ประเทศ

หมวดที่ ๑๓ องค์การ
อัยการ

บทเฉพาะกาล

หมวดที่ ๑ บททั่วไป

**หมวดที่ ๖
แนวนโยบายแห่งรัฐ**

**หมวดที่ ๓ สิทธิและ
เสรีภาพของปวงชนชาว
ไทย**

**หมวดที่ ๑๖ การปฏิรูป
ประเทศ**

บทเฉพาะกาล

หมวดที่ ๕ หน้าที่ของรัฐ

“เรื่องสิทธิเปลี่ยนหลักใหม่
อะไรที่ไม่ห้ามประชาชนมีสิทธิ”

“แต่ก่อนเขียนจาระไน คราวนี้
เขียนชัดว่า อะไรที่ไม่ห้าม
ทำได้หมด แต่เคารพสิทธิคน
อื่นด้วย”

ฟัง
ได้

มีชัย ฤชุพันธุ์

19 ม.ค. 59

๑

คุ้มครองสิทธิ และ
เสรีภาพตั้งแต่อยู่ใน
ท้องแม่ยันแก่เฒ่า
และทำให้ประชาชน
ได้สิทธิและเสรีภาพ
จริงๆ

หมวดที่ ๑ บททั่วไป

มาตรา ๔ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ
และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความ
คุ้มครอง

ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความ
คุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน

หมวด ๓

สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

มาตรา ๒๕ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะใน รัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ใน รัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและ เสรีภาพที่จะทำการนั้นได้ และได้รับความคุ้มครองตาม รัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่ใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่า นั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคง ของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของ ประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

มาตรา ๒๕ (ต่อ) บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญสามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

คุ้มครองทุกคน

มาตรา ๒๗ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย
มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับ

ความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน
ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล

ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด
เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ

สภาพทางกายหรือ**สุขภาพ** สถานะของบุคคล
ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา
การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอัน
ไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด
จะกระทำมิได้

มาตรา ๔๗ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการ
สาธารณสุขของรัฐ

บุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับบริการ
สาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
ตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและ
ขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

มาตรา ๔๘ สิทธิของมารดาในช่วง**ระหว่างก่อน**
และ**หลัง**การคลอดบุตรย่อมได้รับความคุ้มครอง
และช่วยเหลือตามที่กฎหมายบัญญัติ
บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีและไม่มี
รายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และบุคคลผู้
ยากไร้ ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่
เหมาะสมจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

ท้องแม่

สิทธิของมารดาในในช่วง
ระหว่าง ก่อน และหลังการ
คลอดบุตรย่อมได้รับการ
คุ้มครองและช่วยเหลือตามที่
กฎหมายบัญญัติ

ยันแก่เตมา

บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปี
บริบูรณ์และไม่มีรายได้
เพียงพอแก่การยังชีพและ
บุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิ
ได้รับความช่วยเหลือที่
เหมาะสมจากรัฐตามที่
กฎหมายบัญญัติ

ชีวิตและร่างกาย

เคหสถาน

ร้องทุกข์

**เกณฑ์
แรงงาน**

**การ
ติดต่อสื่อสาร**

เข้าชื้อกัน

การถือศาสนา

**ทรัพย์สินและ
การสืบทอด**

**รวมกันเป็น
หมู่คณะ**

**ความเป็นอยู่
ส่วนตัว
เกียรติยศ
ชื่อเสียง และ
ครอบครัว**

**การเดินทาง
และการเลือก
ถิ่นที่อยู่**

**รวมกันดูแล
ทรัพยากร
ธรรม
ชาติและอื่นๆ**

**การประกอบ
อาชีพ**

**รับทราบและ
เข้าถึงข้อมูล**

**ชุมนุมโดยสงบและ
ปราศจากอาวุธ**

จัดตั้งพรรคการเมือง

**สิทธิของผู้บริโภค
ย่อมได้รับความ
คุ้มครอง**

บริการสาธารณสุข

**บุคคลซึ่งประกอบ
อาชีพสื่อมวลชนย่อม
มีเสรีภาพในการเสนอ
ข่าวสารหรือการ
แสดงความคิดเห็น
คิดเห็นตามจริยธรรม
แห่งวิชาชีพ**

**ชุมชนย่อมมีสิทธิ
จัดให้มีระบบ
สวัสดิการของ
ชุมชน**

มาตรา ๔๗ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการ สาธารณสุขของรัฐ

มาตรา ๔ สักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ
และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความ
คุ้มครอง

มาตรา ๒๗ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและ
เสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียม
กัน

เพิ่มขึ้นตามความเห็นของภาคประชาชนและประชา

สังคม และ กรม

แม้ยังไม่มี การตรากฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือ เสรีภาพนั้นได้

มาตรา ๒๕ วรรคสอง

สิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมาย
บัญญัติ

หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ แม้ยังไม่มี
การ

ตรากฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิ
หรือ

เสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตาม
รัฐธรรมนูญ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทาง
ศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

เพิ่มขึ้นตามความเห็นของภาคประชาชนและ

มาตรา ๒๗ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย
มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตาม
กฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

เลือกปฏิบัติไม่ได้

บุคคลในเวียงชนกาเนต เขยขา เต ษาษา เพศ

อายุ ความพิการ สภาพทางกาย

หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล สถานะทาง

เศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา

การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง

อันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือ

as of 09032016

เหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

04/10/59

เพิ่มขึ้นตามความเห็นของภาคประชาชนและประชาสังคม

มาตรา ๒๗ (ต่อ) มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้น เพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น

**เลือกปฏิบัติได้
ถ้าเพื่อขจัดอุปสรรค**

**เจ้าหน้าที่ของรัฐ และพนักงานของรัฐ
ขององค์กรของรัฐย่อมมีสิทธิและเสรีภาพ
เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดไว้ใน
กฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง
สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรม**

**“เรื่องสิทธิเปลี่ยนหลักใหม่
อะไรที่ไม่ห้ามประชาชนมีสิทธิ”**

“แต่ก่อนเขียนจาระไน คราวนี้
เขียนชัดว่า อะไรที่ไม่ห้าม
ทำได้หมด แต่เคารพสิทธิคน
อื่นด้วย”

มีชัย ฤชุพันธุ์
19 ม.ค. 59

**คุ้มครองสิทธิ และ
เสรีภาพตั้งแต่อยู่ใน
ท้องแม่ยันแก่เฒ่า
และทำให้ประชาชน
ได้สิทธิและเสรีภาพ
จริงๆ**

รัฐธรรมนูญใหม่

“อะไรที่จำเป็นต่อชีวิต แทนที่
จะเขียนว่าประชาชนมีสิทธิได้
รับ รธน. ใหม่กำหนดเลยว่า
เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องทำ”

มีชัย ฤชุพันธุ์

19 ม.ค. 59

เพื่อให้มั่นใจว่า
ประชาชนได้สิทธิและ
หน่วยงานของรัฐ
ดำเนินการสามารถได้
จึงกำหนดหมวดใหม่
ชื่อ
หน้าที่ของรัฐ

ติดตาม-เร่งรัด-ฟ้องร้องได้

มาตรา ๕๑ การใดที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของรัฐตามหมวดนี้ ถ้าการนั้นเป็นการทำเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยตรง ย่อมเป็นสิทธิของประชาชนและชุมชนที่จะติดตามและเร่งรัดให้รัฐดำเนินการ รวมตลอดทั้งฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดให้ประชาชนหรือชุมชนได้รับประโยชน์นั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ

หมวดที่ ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

หมวดที่ ๔ หน้าที่ของปวงชนชาวไทย

หมวดที่ ๕ หน้าที่ของรัฐ

หมวดที่ ๖ นโยบายแห่งรัฐ

ครอบคลุม
กลุ่ม
ทั่ว

ป้องกัน
ได้

เข้าถึง
ง่าย

ได้
จริง

ครอบคลุม
กลุ่ม
ทั่ว

เข้าถึง
ง่าย

ได้จริง

จากที่... ย่นแต่มา

เขียนเป็นหน้าที่
ทำให้ตั้งงบประมาณ
และใช้งบประมาณ
ได้

S

รัฐ

S

ได้

“เรื่องสิทธิเปลี่ยนหลักใหม่
อะไรที่ไม่ห้ามประชาชนมีสิทธิ”

“แต่ก่อนเขียนจาระไน คราวนี้
เขียนชัดว่า อะไรที่ไม่ห้าม
ทำได้หมด แต่เคารพสิทธิคน
อื่นด้วย”

ฟัง
ได้

มีชัย ฤชุพันธุ์

19 ม.ค. 59

๑

คุ้มครองสิทธิ และ
เสรีภาพตั้งแต่อยู่ใน
ท้องแม่ยันแก่เฒ่า
และทำให้ประชาชน
ได้สิทธิและเสรีภาพ
จริงๆ

รัฐธรรมนูญใหม่

“อะไรที่จำเป็นต่อชีวิต แทนที่
จะเขียนว่าประชาชนมีสิทธิได้
รับ รธน. ใหม่กำหนดเลยว่า
เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องทำ”

มีชัย ฤชุพันธุ์
19 ม.ค. 59

เพื่อให้มั่นใจว่า
ประชาชนได้สิทธิ
และหน่วยงานของ
รัฐดำเนินการ
สามารถได้ จึง
กำหนดหมวดใหม่
ชื่อ

มาตรา ๓๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่นการจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน **หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน**

เสรีภาพทางวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่การใช้เสรีภาพนั้นต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนและต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น

หมวดที่ ๕ หน้าที่ของรัฐ

**มาตรา ๕๕ รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับ
บริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง
เสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการ
ส่งเสริมสุขภาพ
และการป้องกันโรค และส่งเสริมและสนับสนุนให้มี
การพัฒนาภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนไทยให้เกิด
ประโยชน์สูงสุด**

**บริการสาธารณสุขตามวรรคหนึ่ง ต้อง
ครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมและ
ป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟู
สุขภาพด้วย**

**รัฐต้องพัฒนาการบริการสาธารณสุขให้
มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง**

มาตรา ๕๘ การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะ
อนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมีผลกระทบต่อ
ต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม **สุขภาพ**
อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใด
ของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง
รัฐต้องดำเนินการ
ให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน
และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย
และประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมา
ประกอบการพิจารณาดำเนินการหรืออนุญาตตามที่
กฎหมายบัญญัติ

หมวดที่ ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา ๗๐ รัฐพึงส่งเสริมและให้ความคุ้มครอง
ชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้มีสิทธิดำรงชีวิตใน
สังคมตามวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิม
ตามความสมัครใจได้อย่างสงบสุข ไม่ถูกรบกวน
ทั้งนี้ เท่าที่ไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อย
หรือศีลธรรมอันดี
ของประชาชน หรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของ
รัฐ หรือ**สุขภาพอนามัย**

มาตรา ๗๑ รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของ
ครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของ
สังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม
ส่งเสริมและพัฒนาการ
สร้างเสริม**สุขภาพ**เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่
แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง รวมตลอดทั้งส่งเสริม
และพัฒนาการกีฬาให้ไปสู่ความเป็นเลิศและเกิด
ประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

หมวดที่ ๑๖ การปฏิรูปประเทศ

มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้

ข. ด้านอื่น ๆ

(๔) ปรับระบบหลักประกันสุขภาพให้ประชาชนได้รับสิทธิและประโยชน์จากการบริหารจัดการและการเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพและสะดวกทัดเทียมกัน

(๕) ให้มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิที่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสม

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๗๘ ให้คณะรัฐมนตรีดำเนินการให้หน่วยงานของรัฐที่
คณะรัฐมนตรีกำหนดดำเนินการให้จัดทำร่างกฎหมายที่จำเป็นตาม
มาตรา ๕๘ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๓

ให้แล้วเสร็จและเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายในสองร้อยสี่สิบ
วันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่
วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้น

ในกรณีที่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของหลายหน่วยงาน ให้
คณะรัฐมนตรีกำหนด
ระยะเวลาที่แต่ละหน่วยงานต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จตามความจำเป็น
ของแต่ละหน่วยงาน

แต่ทั้งนี้เมื่อรวมแล้วต้องไม่เกินสองร้อยสี่สิบวันตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่งไม่อาจ
ดำเนินการได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง ให้คณะรัฐมนตรีสั่งให้
หัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นพ้นจากตำแหน่ง

การสาธารณสุขสุขของไทยตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และ ๒๕๕๐

‘ธรรมนูญระบบสุขภาพ สู่ยุคประเทศไทย ๔.๐’
วันที่ ๒๙-๓๐ กันยายน ๒๕๕๙ อิมแพ็ค เมืองทองธานี

ศาสตราจารย์ ดร. ศุภชัย ยาวะประภาส

เปรียบเทียบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย : มิติด้านการสาธารณสุข

รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

- หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพ
ของชนชาวไทย
มาตรา ๕๒
- หมวด ๕ แนวนโยบาย
พื้นฐานแห่งรัฐ
มาตรา ๘๒

รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

- หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของ
ชนชาวไทย
ส่วนที่ ๙ สิทธิในการได้รับบริการ
สาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ
มาตรา ๕๑-๕๕
- หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐาน
แห่งรัฐ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

- หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย
มาตรา ๕๒
- หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา ๘๒

มาตรา ๕๒

บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานและผู้ป่วยไร้สิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การบริการทางสาธารณสุขของรัฐต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนมีส่วนร่วมด้วยเท่าที่จะกระทำได้

การป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตราย รัฐต้องจัดให้แก่ประชาชนโดยไม่คิดมูลค่าและทันต่อเหตุการณ์ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๘๒

รัฐต้องจัดและส่งเสริมการสาธารณสุขให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

- หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย
ส่วนที่ ๙ สิทธิในการได้รับบริการ
สาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ
(มาตรา ๕๑-๕๕)
- หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

มาตรา ๕๑

บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่เหมาะสมและได้มาตรฐาน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดย ไม่เสียค่าใช้จ่าย

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการบริการสาธารณสุขจากรัฐ ซึ่งต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐอย่างเหมาะสม โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และ
ทันต่อเหตุการณ์

มาตรา ๕๒

เด็กและเยาวชน มีสิทธิในการอยู่รอดและได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ตามศักยภาพในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ

เด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากรัฐ ให้ปราศจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม ทั้งมีสิทธิได้รับการบำบัดฟื้นฟูในกรณีที่มีเหตุดังกล่าว

การแทรกแซงและการจำกัดสิทธิของเด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อสงวนและรักษาไว้ซึ่งสถานะของครอบครัวหรือประโยชน์สูงสุดของบุคคลนั้น

เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแลมีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมที่เหมาะสมจากรัฐ

มาตรา ๕๓

บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการสิ่งอำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ

มาตรา ๕๔

บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพ มีสิทธิเข้าถึง และใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ

บุคคลวิกลจริตย่อมได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ

มาตรา ๕๕

บุคคลซึ่งไร้ที่อยู่อาศัยและไม่มีรายได้
เพียงพอแก่การยังชีพ ย่อมมีสิทธิได้รับความ
ช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ

มาตรา ๘๐

รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

(๑) .....

(๒) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพอันนำไปสู่สุขภาพที่ยั่งยืนของประชาชน รวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพและการจัดบริการสาธารณสุข โดยผู้มีหน้าที่ให้บริการดังกล่าว ซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

(๓) .....

(๔) .....

(๕) .....